

Je moet het zien, voelen en doen

Marcel van der Zee over techniek, beeldvorming en het belang van ervaren

“Alles wat je aandacht geeft, gaat groeien. Net als een plantje.” Marcel van der Zee van Friso Bouwgroep zegt het halverwege het gesprek, bijna terloops. Maar wie naar hem luistert, hoort dat het geen losse opmerking is. Het is de kern van zijn verhaal. Over techniek. Over jongeren. En over waarom het volgens hem zo belangrijk is dat leerlingen al vroeg in aanraking komen met de bouw. “Wat je niet weet, zul je ook nooit kiezen,” zegt hij. “Elke keuze die je maakt, is gebaseerd op wat je een keer hebt gezien of ervaren. Als je er nooit mee in aanraking bent geweest, ga je er ook niet voor kiezen.”

Dit interview vond plaats in aanloop naar Techniek Tastbaar, waar jongeren kennismaken met techniek en waar ook Friso Bouwgroep al jaren aan deelneemt.

De bouw is de motor van de economie.

Van der Zee spreekt met zichtbaar enthousiasme over zijn vak. Niet alleen over bouwen, maar vooral over het overbrengen ervan. “Wij maken de wereld om ons heen. Een school, een huis, een fabriek, de infrastructuur zoals wegen, bruggen, tunnels en viaducten. Alles wat je ziet, is ooit door iemand gebouwd. De bouw is de motor van de economie. Als die stilvalt, stopt alles.”

In aanraking komen met techniek

Volgens Van der Zee begint dat al op jonge leeftijd. Op de basisschool. “Je begint met de basis. Je moet de technieklessen geven op de basisschool. Dat is het zaadje dat je plant. Daar gaan we later op verder.” Helaas worden er nu te weinig techniek lessen op de basisschool gegeven. Daarom is bijvoorbeeld Technolab zo belangrijk en ook evenementen zoals Techniek Tastbaar. Hij ziet het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van scholen en bedrijven om die eerste kennismaking mogelijk te maken.

Breedte van de bouw

Dat die kennismaking nodig is, heeft ook te maken met het beeld dat veel mensen van de bouw hebben. “De bouwbranche is heel divers. Bij een groot bouwbedrijf zoals die van ons zijn wel 65 verschillende functies,” zegt Van der Zee. “Maar dat weten mensen niet.” Hij merkt dat vooral ouders daar een grote rol in spelen. “Op evenementen zie je ouders die hun kinderen wegtrekken. ‘De bouw is niks voor jou, je wordt toch

geen timmerman.’ Dat is de beeldvorming.” Volgens hem klopt dat beeld al lang niet meer. “Het is verschrikkelijk breed. Er zijn zoveel verschillende functies. Er is voor iedereen wel een iets dat past. Maar als je dat niet weet, ga je er ook niet voor kiezen.”

“De bouw is de motor van de economie.

Als die stilvalt, stopt alles.”

Techniek moet je ervaren

Daarom zet Friso Bouwgroep sterk in op het laten zien en ervaren van het werk. “We gaan naar scholen toe, we nodigen klassen uit op de bouwplaats. Of ze komen bij ons op kantoor. Wat wil je weten? Engineering/voorbereiding, planning, calculatie. We kunnen het allemaal laten zien.”

Hij geeft een voorbeeld van een opdracht voor leerlingen. “Bij de HAVO dagen, dan laten we ze bijvoorbeeld meedenken over een Tiny house. Dit zijn de voorwaarden, hoe zou jij het doen?

Dat vinden ze prachtig. Dan hangen we het op en bespreken we het. En dan gaan ze met een goed gevoel weg.” Volgens hem zit daar de kracht. “Ze hebben iets gedaan. Ze hebben iets betekend. En misschien denken ze later: ik ben een keer bij Bouwbedrijf Friso geweest, dat vond ik leuk.”

Aandacht voor techniek

Toch ziet Van der Zee dat de belangstelling voor techniek onder druk staat. “Als je kijkt waar jongeren voor kiezen, dan zie je dat techniek afneemt. Terwijl we juist heel veel mensen nodig hebben.” Hij schetst het probleem concreet. “In de bouw zijn er zo’n 60.000 vakmensen nodig. Op de scholen zitten er misschien 30.000. En daar vallen ook nog mensen van af. Dan kom je uiteindelijk misschien op 25.000. Dus we komen er 35.000 tekort.” Volgens hem heeft dat alles te maken met aandacht. “Alles wat je aandacht geeft, gaat groeien. En techniek heeft te weinig aandacht.” Daarom is het evenement Techniek Tastbaar een waardevolle aanvulling waar leerlingen kennis maken met techniek door zelf te doen en te ervaren.

Grote uitval

Zelfs de jongeren die wél voor techniek kiezen, haken vaak af. “Op sommige scholen is er een uitval van 35-40% in het 1e jaar,” zegt hij. “Dan is er iets mis.” Hij ziet verschillende oorzaken. “Of ze hebben van tevoren niet de juiste informatie gehad. Of ze zitten erin en denken: dit had ik me heel anders voorgesteld. Of de leerstof past niet bij hun manier van werken.” Daar ligt volgens hem een belangrijke taak. “Je moet ze van tevoren goed duidelijk maken wat de mogelijkheden zijn. En als ze er eenmaal zijn, moet je ze binden en boeien.”

Praktijk en onderwijs

Van der Zee pleit voor meer samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. “Wij hebben gezegd: laat ons helpen. Wij kunnen lesgeven. Of het nou calculatie of werkvoorbereiding is, wij hebben alle kennis in huis wat in de totale bouwbranche aanwezig is.” Maar dat blijkt

in de praktijk niet eenvoudig. “Dan krijg je te horen: je hebt niet de juiste papieren. Terwijl wij juist de praktijk kunnen brengen en dat is wat leerlingen triggert.” Hij ziet juist de combinatie van praktijk en theorie als essentieel. “Als je alleen maar theorie krijgt, blijft het niet hangen. Je moet het zien, beleven, voelen en weten waar je het voor doet.”

De basis moet kloppen

Uiteindelijk komt hij steeds terug bij hetzelfde punt: de basis. “Als de basis informatie niet goed is, kun je stapelen wat je wilt, maar dan stort het een keer in. Dat is in de bouw zo, maar ook in het onderwijs.” Hij gebruikt een vergelijking die dicht bij zijn vak ligt. “Een gebouw staat op een fundering. Als die niet goed is, gaat het verzakken en komt scheef te staan of erger nog, het stort in. Dat is met leerlingen net zo.” Daarom moet die eerste kennisgeving goed zijn. “Als ze weten waarvoor ze het doen, blijven ze. Als ze dat niet weten, haken ze af.”

Zaaien en oogsten

Volgens Van der Zee draait alles om het zaaien van dat eerste zaadje. “In groep 7 en 8 plant je het. In de vervolopleiding daarna ga je steeds verder de breedte en diepte in. Van grof naar fijn.” En uiteindelijk, zegt hij, komt het neer op iets eenvoudigs. “Je leert een kind eerst kruipen, dan lopen, dan fietsen. Je zet ze toch ook niet eerst op een brommer.” Hij glimlacht even. “Je moet ze gewoon laten ervaren hoe mooi het is. Dat ze denken: hé, dit vind ik leuk.” En dan is zijn conclusie even nuchter als duidelijk: “Als ze dat eenmaal hebben komt met de juiste begeleiding de rest vanzelf.”

